

hrti erscheint.

मर्केण N. pr. einer Oertlichkeit Verz. d. Oxf. H. 340, a, 14.

मर्कविन् (मर्का + मर्विन्) und मर्कविन् (Çat. Br.) m. so heissen die vier Hauptpriester: Adhvarju, Brahman, Hotar und Udgatar, TBr. 3, 8, 2, 4. Çat. Br. 13, 1, 4, 4. Çāṅkh. Çr. 16, 1, 7. Lāṭj. 4, 10, 11.

1. मर्क (मर्का + मर्क) f. eine grosse übernatürliche Kraft: °प्रात N. pr. eines Fürsten der Garuḍa Lot. de la b. l. 3.

2. मर्क (wie eben) adj. sehr reich R. 1, 31, 6. KATHS. 34, 136. 72, 284. RĀGA-TAR. 5, 33.

मर्किक (wie eben) adj. mit grosser übernatürlicher Kraft versehen VJUTP. 9.

मर्किमत् (मर्का + मर्) adj. grossen Segen bringend Verz. d. B. H. 13, 10.

मर्कलोक s. मर्क.

मर्कर्म (मर्का + मर्कर्म) m. ein grosser Stier AV. 4, 15, 1.

मर्कर्मि (मर्का + मर्कर्मि) m. 1) ein grosser Rshi (s. u. मर्कर्मि) TAITT. ĀR. 1, 9, 6. M. 1, 1, 4. 36. 3, 69. मर्कर्मिपितृदेवानाम् 4, 257. 5, 3, 6, 32. 8, 110. 11, 29 (= MBh. 12, 6054). BHAG. 10, 2. 11, 24. INDR. 3, 25. N. 5, 28. 9, 22. R. 1, 4, 17. 5, 21. 39, 3. 63, 17. Suçr. 2, 377, 11. Çāk. 101, 7. LALIT. ed. Calc. 231, 5. WEBER, GJOT. 60. पतीन्प्रजानामसूत्रं मर्कर्मिनादितो दश ॥ मरीचि-मय्यङ्गिरसौ पुलस्त्यं पुलकं क्रतुम् । प्रचेतसं वसिष्ठं च भृगुं नारदमेव च ॥ M. 1, 31. fg. भृगुमरीचिरत्रिंशश्चङ्गिराः पुलकः क्रतुः । मनुदत्ता वसिष्ठश्च पुलस्त्यश्चेति ते दश ॥ ब्रह्मणो मानसा कृते उत्पन्नाः स्वयमीश्वराः । परत्वेनर्ष-यस्तस्माद्भूतास्तस्मान्मर्कर्मणः ॥ MĀTSA-P. 120 im ÇKDr. ब्रह्मणो मानसाः पुत्रा विदिताः षण्मर्कर्मणः । मरीचिर्यङ्गिरसौ पुलस्त्यः पुलकः क्रतुः ॥ MBh. 1, 2518. 2565. प्रजानां पतयः सप्त सप्त चैव मर्कर्मणः HARIV. 14146. भृगु M. 3, 69. मर्कर्मिणां भृगुर्कर्म (sagt Kṛṣṇa) BHAG. 2, 25. Vasishṭha R. 1, 34, 4. RAGH. 1, 48. 2, 45. Nārada N. 14, 5. Kaṇva Çāk. 7, 17. 28, 13. व्यासादयः TRIK. 2, 7, 15. Vālmiki R. 1, 2, 43. Vibhāṇḍaka 9, 28. unter den Beiww. Çiva's Çiv. Buddha's VJUTP. 1. — 2) N. pr. eines Mannes Verz. d. B. H. No. 246.

मर्क m. ein Eunuch im Harem eines Fürsten H. an. 3, 364. VJUTP. 97. — Vgl. मर्कलक, मर्कलिक.

मर्कलक 1) adj. f. मर्कलिका alt, hinfällig (von lebenden Wesen und Sachen) VJUTP. 101. 178. 203. वयं हि जीर्णा वृद्धा मर्कलकाः SADDH. P. 4, 4, a. 10, b. Elephant BURN. Intr. 360, N. 3. Lot. de la b. l. 367. fg. 749. figg. SCHIEFNER, Lebensb. 288 (58). 327 (97). WASSILJEV 87. — 2) m. = मर्कल GĀṬĀDH. im ÇKDr. — 3) ein grosses Haus VJUTP. 92. — 4) f. मर्कलिका N. pr. einer Tochter Prahlāda's KATHS. 43, 232.

मर्कलिक m. = मर्कल ÇABDAM. im ÇKDr.

मर्कवीर्य m. N. pr. eines Lehrers Verz. d. Oxf. H. 35, b, 21. Wohl fehlerhaft für मर्कवीर्य.

1. मर्क (von 1. मर्क) n. VS. PRĀT. 2, 32. UGĒVAL. zu UNĀDIS. 4, 158. 1) Lust, Ergötzen: त्रिह्ना मे भद्रं वाञ्छकः VS. 20, 6. मर्कमे वीणावाद्म 30, 19. मर्कम् आनन्द 20, 19, 8. Çāṅkh. Çr. 3, 18, 15. श्रेत्रिणा मोदंश्च मर्कश्च श्रूयते TBr. 2, 5, 4, 3. AV. 10, 6, 12. — 2) Feier, Fest AK. 3, 4, 30, 233. H. an. 2, 586. MED. s. 29. HALĀJ. 4, 78 (es könnte auch मर्क gemeint sein). RANTIDEVA bei UGĒVAL. a. a. O. PAÑKAR. 3, 7, 23. Festgesang, die bei der Feier eines Gottes gesprochenen Worte: कर्मिर्मपेदथ कृतप्रसराञ्जलि-

रास्यतो ऽस्य विसरेच्च मर्कः 8, 14. — 3) Opfer ÇABDAM. im ÇKDr. — Vgl. मख und 1. मर्क.

2. मर्क (wie eben) adv. gern, freudig; lustig, munter; rasch: मर्के राये तमु वा समिधीमहि RV. 8, 23, 16. 26. घृस्मो इहा वृणीष्व सख्याय स्वस्तये । मर्के राये दिवितमते 4, 31, 11. Dieselbe Wortverbindung auch 5, 15, 5. 43, 1. 6, 1, 2. मर्के वाजिनावर्त्ता सचीसनम् 8, 25, 24. वक्स्व मर्कः पृथुपतसा रथे lenke munter die breitrückigen (hiernach sind unter पृथुपतसा die Worte eher bis Wagens zu streichen) Rosse am Wagen 26, 23. उप वा कामान्मर्कः समुमेहे 87, 7. 16, 3. 36, 6. 46, 17. या ते मर्क इन्द्रो त्युप पताति द्युत्तु rasch fliege herbei dein Strahl 7, 25, 1. 1, 133, 1. मर्कस्ते विज्ञो मुमति भजामहे 156, 3. घघ वष्टे ते मर्क उय वषं सृक्षमृष्टि ववत्तु 6, 17, 10. स नो मन्द्राभिर्घरे त्रिह्नाभिर्विज्ञा मर्कः 16, 2. 25, 6. 29, 1. 1, 61, 7. मर्कः पार्थिवे सदेने पतस्व 169, 6. इमो ते धियं प्र भरे मर्के मर्कम् 102, 1. 153, 1. 2, 32, 1. 33, 8. 34, 12. 3, 57, 3. 4, 12, 2. 22, 3. 7, 17, 7. 10, 37, 1. 64, 6. 9. 150, 4. Wenn auch manche dieser Stellen durch Formen von मर्क und मर्क nothdürftig sich erklären lassen, so wird doch die Vergleichung aller darthun, dass die Aufstellung dieses adv. begründet ist.

3. मर्क (vgl. 3. मर्क u. s. w.) n. VS. PRĀT. 2, 32. UGĒVAL. zu UNĀDIS. 4, 158. 1) Grösse, Macht, Herrlichkeit (= तेजस् Comm.); auch pl.; der instr. pl. öfters adverbial mächtig, gewaltig: या त इन्द्र मर्कमानं कुर्या देव ते मर्कः । रथे वक्तु बिधतः RV. 8, 54, 4. 2, 16, 2. मर्कतामया मर्के दिवि त्मा च मन्महे 5, 52, 3. 9, 31, 3. वर्धति विप्रा मर्के अस्य सार्देने 10, 43, 7. AV. 4, 23, 5. भर्गस्, मर्कस्, यशस् Çat. Br. 12, 3, 4, 6. KHAND. UP. 3, 13, 5. TAITT. UP. 3, 10, 3. als 4te Vjāhrti 1, 3, 1. 3. figg. pl.: मर्केभिरेता उप यमहे RV. 1, 165, 5. 3, 4, 6. उषतो रोचमाना मर्केभिः 4, 14, 1. सन्ना मर्कसि चक्रिरे तनूषु 5, 60, 4. 7, 3, 7. प्र वृष्ट्या व इरते मर्कसि 56, 14. प्र ये मर्केभिरेतासो सति 58, 2. 88, 4. तं नो श्रे मर्केभिः पाहि 8, 60, 1. 2, 10, 3. 5, 58, 5. 59, 6. 62, 3. 9, 96, 21. TBr. 3, 8, 18, 2. TS. 4, 3, 13, 3. In der nachepischen Literatur, wo das Wort zuerst wieder erscheint, hat es die von den vedischen Commentatoren und von den einheimischen Lexicographen (AK. 3, 4, 30, 233. H. an. 2, 586. MED. s. 29 und RANTIDEVA zu UGĒVAL. a. a. O.) angenommene Bed. तेजस् Licht (Lichtstrahl H. 100), Glanz und übertr. Machtglanz: मृगाङ्क° adj. KATHS. 26, 287. UTTARARĀMAK. 11, 3. LA. (II) 92, 16. PRAB. 1, 8. 107, 19. Verz. d. Oxf. H. 92, a, 9. 237, a, 11. मर्कन्मय Çat. 1, 37. मर्कामर्कसि grosse Lichter Spr. 468. रविमर्कसि NALOD. 2, 5. नैवैष राजा सृते पर्या निःसृतं मर्कः । इतीव तच्च भूरेणुरर्कतेजस्तिरोदधे ॥ KATHS. 19, 70. BHAG. P. 3, 17, 23. नराकन्दत्तस्य मर्कसो निधेः KATHS. 35, 105. Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 7, 8, Çl. 27. 29. नात्र समग्रं मर्कः 9, Çl. 31. — 2) Menge, Fülle, Ueberfluss: श्रेष्ठं वो घृथ मर्क या वसूनाम् RV. 7, 43, 4. मर्कसा प्रकृतस्य durch übermässiges Scheuchen (Antreiben des Rosses) 1, 162, 17. मत्स्यपायि ते मर्कः पात्रस्येव कृविो मत्सरो मदः 173, 1. 10, 94, 10. 154, 2. स्वेन मर्कसा यव । मृणीहि विश्वा पात्राणि AV. 6, 142, 1. पशवस्तत्र मोदन्ते मर्के वै नो भविष्यति 11, 4, 4. VS. 3, 20, 18, 5. मर्कम एवात्राग्यस्पावर्ह्यै TBr. 1, 2, 6, 6. 3, 5, 6. 3, 10, 4, 2. अग्निरिदं कविगुषतावीवधत मर्के व्याप्ति ऽकृत Çat. Br. 1, 9, 1, 9. 11, 8, 1, 3. — 3) angeblich = उदक Wasser NAIGH. 1, 12. — Vgl. चित्र°, पीयूष°, मित्र°, वि°, विष्णु°, सु°.